

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 36/14
V Lucemburku dne 18. března 2014

Rozsudky ve věcech C-167/12 C. D. v. S. T.
a C-363/12 Z. v. A Government Department and the Board of Management
of a Community School

Unijní právo neukládá, aby matka, která měla dítě na základě dohody o náhradním mateřství, měla právo na mateřskou dovolenou nebo dovolenou jí rovnocennou

Směrnice o těhotných zaměstnankyních stanoví pouze minimální požadavky ochrany, členské státy však mohou uplatnit příznivější pravidla

Paní D., zaměstnankyně v nemocnici ve Spojeném království, a paní Z., učitelka pracující v Irsku, využily k tomu, aby měly dítě, náhradních matek.

Paní D. uzavřela dohodu o náhradním mateřství podle britského práva. Dítě bylo zplozeno ze spermatu jejího druha a vajíčka jiné ženy. Několik měsíců po narození dítěte britský soud se souhlasem náhradní matky udělil D. a jejímu druhovi plnou a trvalou rodičovskou zodpovědnost v souladu s britskou právní úpravou náhradního mateřství.

Paní Z. trpí vzácným onemocněním, jehož následkem nemá dělohu, což jí znemožňuje těhotenství, ačkoli má zdravé vaječníky a je jinak plodná. Jí a jejímu manželovi se narodilo dítě na základě dohody s náhradní matkou v Kalifornii. Z genetického hlediska se jedná o dítě tohoto páru a v americkém rodném listu dítěte není uvedena žádná zmínka o totožnosti náhradní matky. Podle kalifornského práva jsou Z. a její manžel považováni za rodiče dítěte.

Obě ženy požádaly o placenou dovolenou rovnocennou mateřské dovolené nebo dovolené při osvojení. Tyto žádosti byly odmítnuty z důvodu, že D. a Z. nikdy nebyly těhotné a děti nebyly rodiči adoptovány.

Vnitrostátní soudy, před kterými obě matky podaly žaloby, kladou otázku, zda je takové odmítnutí v rozporu se směrnicí o těhotných zaměstnankyních¹ nebo zda je diskriminací na základě pohlaví nebo zdravotního postižení (taková diskriminace je zakázána směrnicí 2006/54/ES² a směrnicí 2000/78/ES³).

V dnešních rozsudcích Soudní dvůr rozhodl, že **unijní právo nestanoví ve prospěch matek, které mají dítě prostřednictvím náhradního mateřství, právo na placenou dovolenou rovnocennou mateřské dovolené nebo dovolené při osvojení.**

Ke směrnici 92/85/EHS o těhotných zaměstnankyních Soudní dvůr připomíná, že cílem této směrnice je podpořit zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň, neboť tyto osoby jsou považovány za zvláště ohroženou skupinu. V této směrnici se ustanovení o mateřské dovolené odvolává výslovně na porod a jeho cílem je chránit zdraví matky dítěte ve zvláštním stavu zranitelnosti, který vyplývá z jejího těhotenství. Soudní dvůr dodává, že i když cílem mateřské dovolené je rovněž zajistit ochranu zvláštních vztahů mezi ženou a jejím dítětem, tento cíl se nicméně týká pouze

¹ Směrnice Rady 92/85/EHS ze dne 19. října 1992 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci těhotných zaměstnankyň a zaměstnankyň krátce po porodu nebo kojících zaměstnankyň (desátá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) (Úř. věst. L 348, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 204, s. 23).

³ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).

doby následující po „těhotenství a porodu“. Z toho vyplývá, že **přiznání mateřské dovolené na základě směrnice předpokládá, že dotčená zaměstnankyně byla těhotná a porodila dítě. Matka**, která měla dítě na základě dohody o náhradním mateřství, **tedy nespadá do působnosti směrnice**, a to i když může dítě po narození kojit nebo jej skutečně kojí. Členské státy proto nejsou na základě směrnice povinny takové zaměstnankyni přiznat právo na mateřskou dovolenou.

Soudní dvůr však dodává, že jelikož je předmětem uvedené směrnice stanovit minimální požadavky pro ochranu při práci u těhotných zaměstnankyň, členské státy mohou uplatnit příznivější pravidla.

Pokud jde o směrnici 2006/54/ES o rovném zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání, Soudní dvůr konstatuje, že **odmítnutí přiznat mateřskou dovolenou matce není diskriminací na základě pohlaví**, jelikož otec rovněž nemá právo čerpat takovou dovolenou a odmítnutí neznevýhodňuje zvláště zaměstnankyně oproti zaměstnancům.

Směrnice o rovném zacházení se nadto na nepřiznání nároku na placenou dovolenou, jež by byla rovnocenná dovolené při osvojení, nevztahuje. Tato směrnice ponechává členským státům možnost samostatně upravit, zda právo na dovolenou při osvojení poskytnout či nikoli. Stanoví pouze, že pokud je taková dovolená poskytnuta, musí být dotčené zaměstnankyně chráněny proti propuštění a mají nárok na návrat na své pracovní místo nebo rovnocenné pracovní místo.

Co se týče směrnice **2000/78/ES**, která zakazuje veškerou diskriminaci na základě zdravotního postižení v zaměstnání a povolání, Soudní dvůr má za to, že je nesporné, že nemožnost odnést dítě může být pro ženu zdrojem velkého utrpení. **Pojem „zdravotní postižení“** ve smyslu této směrnice však **předpokládá, že omezení osoby** v interakci s různými překážkami **může bránit jejímu plnému a účinnému zapojení do profesního života** na rovnoprávném základě s ostatními pracovníky.

Nemožnost stát se matkou přirozenou cestou však sama o sobě v zásadě nebrání matce v přístupu k zaměstnání, jeho výkonu či postupu v něm.

Za těchto okolností Soudní dvůr konstatuje, že nemožnost mít dítě není „zdravotním postižením“ ve smyslu směrnice 2000/78, a že se proto tato směrnice nevztahuje na takovou situaci, jako je situace dotčená v této věci.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu unijního práva nebo platnosti unijního aktu. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění rozsudku ([C-167/12](#) a [C-363/12](#)) se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106